

SZÓSZÉK – ÚRASZTALA

MIT JELENT UNITÁRIUSNAK LENNI?

Mik 6, 9

Nagy örömmel és várakozással készültem a mai napra, hogy a romániai unitárius egyház központjának templomába beléphessek és erről a szószékről köszönthessem azokat, akik négy évszázad egymás után következő nemzedékeinek örökségeként az unitárius hitet fenntartották, ápolják, és életük alapjává teszik.

Mindenekelőtt megragadom az alkalmat, hogy kifejezésre juttassam hálámat és köszönetemet a meleg fogadtatásért és vendégszeretetért, amelyben részesítettek, s egyben köszöntsem püspöküket, Kovács Lajost, nemrég történt és kiérdemelt megválasztása alkalmából. De nem csupán személyes üdvözlétemet hozom e gyülekezetnek és az egyház híveinek, hanem tolmácsolom az észak-amerikai unitárius univerzalista egyház híveinek testvéri köszöntését is.

Észak-Amerika méreteihez képest, mi unitáriusok viszonylag kis közösséget alkotunk. De rendíthetetlen hittel és erős akarattal gyakoroljuk vallásunkat mindennapi életünkben azzal a szent céllal, hogy általa társadalmunk életét jobbra formáljuk. Az unitárius vallás országunk történetének alakulásában minden időben jelentős szerepet töltött be; hazám nagyon sok kiváló vezetője, a haladásért, a jó ügyéért küzdő magasrendű szellemisége. — köztük az Egyesült Államok öt elnöke — unitárius volt.

A romániai és az észak-amerikai unitáriusok között évszázados és szeretetkapcsolat áll fenn, s egy közös cél forraszt testvéri közösségbe: a lehető legteljesebben megélni vallásunkat és emberi hivatásunkat.

És ha ehhez hozzávesszük a személyes érintkezés formáit, az egymással való szentől szemben állást, az egymással való találkozást és beszélgetést, a közös kenyérnek a megtörését, boldogan állapíthatjuk meg, hogy a minket egymással összekötő kapocs valóban élő és szétbonthatatlan.

Kötelességemnek teszek eleget, amikor e helyről is köszönetet mondok mindazért, amit az unitárius egyház történelme folyamán ebben az országban megvalósított, és azért, amit a romániai unitárius egyház minden észak-amerikai unitárius életében jelentett a múltban és jelent ma is.

A mai ünnepnapon szeretnék néhány olyan gondolatnak kifejezést adni, amelyek a mai észak-amerikai unitárius vallásban központi sze-

repet játszanak és amelyek engem, mint az ottani unitárius egyház jelenlegi vezetőjét, különösképpen foglalkoztatnak.

Mindenekelőtt szeretnék világos feleletet adni arra a kérdésre, hogy mit jelent unitáriusnak lenni ma és mit jelent az unitárius vallás napjainkban. Meg vagyok győződve, hogy ha világosan meg tudjuk fogalmazni a feleletet erre a kérdésre, az segítségünkre lesz abban, hogy mi magunk is tisztán lássunk, és vallásunk lényegét mások előtt is világossá, érthetővé tegyük.

Következőekben arról szeretnék beszélni, hogy ezek a fogalmak: egyedüllét, melegség, közösség, mit jelentenek gyülekezeti életünkben. Meggyőződésem szerint az egyedüllét érzése bizonyos tekintetben elhatarozó fontosságú, döntő tényező abban, hogy vallásunkat napiainkban sokan értékelik. Gyülekezeteink lelkészeinek és tagjainak mindent meg kell tenniük azért, hogy az egyedüllét érzése a hívek lelkében tiszta, megnyugtató és boldogító közösségi érzéssé változzék át. Ezért mi különösen nagy súlyt helyezünk arra, hogy gyülekezeteinkben a melegség, a bensőségesség, a tiszta közösségi tudat minél nagyobb mértékben érvényesüljön, mert felismertük annak jelentőségét nemcsak gyülekezeti, hanem mindennapi életünkben is.

Különösképpen ki szeretném hangsúlyozni szerepét és jelentőségét e szónak: **mélység**, és annak szükségességét, hogy egyházunknak nagyon mélyrehatóan, rendkívül komolyan foglalkoznia kell életünk végső nagy kérdéseivel.

Ezelőtt mintegy húsz esztendővel az egyik kaliforniai egyetem biológusa elmesélte, milyen különös élményt jelentett számára egy Arizona államban élő indián férfival folytatott beszélgetése. Az indián többek között azt kérdezte tőle, hogy szeretné-e megtudni, mi a legfontosabb, legértékesebb dolog az életben. A tanár azt felelte: igen, nagyon szeretné. Akkor az indián kivitte őt egy elhagyott puszta helyre, és amikor biztos volt abban, hogy teljesen egyedül vannak és senki sem láthatja őket, elővette zsebkendőjét. Mély áhítattal és remegő lélekkel kioldotta a zsebkendő bogját és megmutatta annak tartalmát. Kiderült, hogy számára a világon a legnagyobb érték egy kerek, sima kődarab, egy színes madártoll és egy csontdarab volt.

Ezek jelentették számára a szentséget. Hite, meggyőződése szerint a kő, a csont és a madártoll titokzatos, megmagyarázhatatlan erőt, hatalmat rejtett önmagában.

És most én is felteszem a kérdést: Mi a ti életetekben a legfontosabb dolog? Mi a szent? Mit jelent vallásosnak lenni?

Nem tudom, mit feleltek erre a kérdésre, de szilárd meggyőződésem, hogy a vallásnak feltétlenül kapcsolata van a szeretet, a jóság és a barátság fogalmával. És kapcsolata van az ősidőktől ismert tapasztalattal, hogy a vallás lényege elsősorban:

1. minden titkunk örök forrásával, Istennel való személyes kapcsolatunk;
2. a sorssal való kapcsolatunk, amely az előbbi kapcsolatból egyenesen folyik;
3. és végül a mód, ahogyan ezeknek a kapcsolatoknak az alapján éljük mi hivatás szerinti, felelősségteljes életünket.

Tapasztalataink és ismereteink alapján tudjuk, hogy a vallás korszakonként, időről időre változásokon megy át. Meggyőződésünk, hogy az új ismeretekkel és tapasztalatokkal összhangban a vallásnak is állandóan változnia és fejlődnie kell.

Sok felvilágosult és hívő lélek számára elfogadhatatlan az a mód, ahogyan a szentség fogalmát az életben értelmezni szokták. Ezt az állásfoglalást teljes mértékben igazoltnak látjuk. A vallás nevében, a szentség nevében ugyanis a múltban sokan durván visszaéltek. Az elmúlt évszázadok folyamán a vallásos üldözést, elnyomást, megalázást, ártatlanok megbélyegzését mind a szentség nevében és jelszavával gyakorolták. A történelem folyamán bálványimádás és merev, lezárt hitvallások megfogalmazása által gyakran meghamisították a szentség fogalmának eredeti értelmét.

Nagyon kell azonban ügyelnünk arra, hogy amint a közmondás is mondja: ne dobjunk el a gazzal együtt a tiszta búzát is. Minőségi válogatást kell gyakorolnunk és azt, ami valóban tiszta és szent, életünk alapelemévé kell formálnunk: az emberi érzések sokféleségében, az embereknek embertársaikkal való kapcsolatában; a természetben a szépség különböző megnyilatkozási formáiban, zenében, költészetben, mindenekelőtt pedig az életünk irányát és tartalmát meghatározó végső valóságok iránti mély tiszteletünkben.

Mély, vallásos alázattal és tiszta áhitattal kell meghajolnunk, megálázkodnunk a szentséges és megfoghatatlan, a felmérhetetlen és megismerhetetlen isteni akarat, az el nem érhető, de egész életünket irányító és meghatározó legfőbb, végső valóság: Isten előtt.

Meggyőződésem szerint vallásosnak lenni azt jelenti, hogy igyekszünk tiszta érzések között, becsületes életszemlélettel önmagunk benső lényének a mélységeit, igazi értékeit felszínre hozni és mindennapi életünket annak alapján magasrendűvé formálni.

A gyülekezeti élet minden hívőnek segítséget nyújt, hogy vallásos meggyőződését gyakorlotta tegye és a különböző hitfelfogásúakat a jézusi szeretet megélésére segítse.

Sokszor hullattam könnyeket azoknak sírjánál, akik az életben számomra példát mutattak; gyakran állottam kórházi betegágyakon szenvedők mellett; újra meg újra, a válság és a nyomorúságok idején szeretettel, őszinte részvétellel és segíteniakarással öleltem magamhoz embertársaimat. Mindez a valláshoz való unitárius közeledés mélységeiből táplálkozott és újra meg újra megnemesítette, széppé és tartalmassá tette életemet. Természetesen számolnunk kell gyengeségeinkkel is, amelyek gondolataink tisztaságát és cselekedeteink magasrendűségét akadályozzák. De a hívő lélek, aki őszintén, szent sóvárgással vágyódik vallásos mélységek után, istenfiává magasztosul emberi magatartása, tiszta lelkülete és az erkölcsi törvény gyakorlása által.

Befejezésül egy emberről szeretnék szólni, aki az észak-amerikai nemzet kialakulása idején Washington tábornok alatt szolgált. Ez az ember éles különbséget tett a köztársasági és a királysági államforma között. A királyság, mondotta, olyan, mint egy kereskedelmi hajó, mely bár büszkén szeli a hullámokat, de ha sziklába ütközik, menthetetlenül elsüllyed. A köztársaság azonban olyan, mint a tutaj, amelyet a hul-

lámok könnyen ragadnak, de el nem süllyed, bár az embernek a lába, aki benne ül, mindig nedves.

Néha arra gondolok, hogy a mi vallásunk is olyan, mint a tutaj. Mi hisszük, hogy ez a tutaj értékes embereket, értékes árut visz magával és folytatja szolgálatát az élet minden változásában, ha teljesítjük hivatásunkat Isten és embertársaink iránt. Mert „megjelentette néked, óh ember, mi légyen a jó, és mit kíván az Úr tetőled! Csak azt, hogy igazságot cselekedjél, szeressed az irgalmasságot, és hogy alázatosan járd a te Isteneddel.“ Ámen.

Dr. ROBERT NELSON WEST

SZÜLETÉS — ÉLET — HALÁL

Mt 1, 25
Lk 23, 46

Úgy tűnhetik, hogy a felolvasott mondatokban nincs semmi karácsony ünnepének hangulatából. Én mégis alkalmasnak tartom arra, hogy elmélkedésünkben azokból induljunk ki.

Ebben a pár mondatban Jézus születése és halála van megörökítve. Nagyon egyszerűek ezek a mondatok. Olyan egyszerűek, mint amilyen egyszerű és természetes tartozéka az életnek a születés és a halál. Mária „szülé az ő elsőszülött fiát és nevezé annak nevét Jézusnak“. Jézus, kiáltván a kereszten, monda: „Atyám, a te kezeidbe teszem le az én lelkemet.“ És ezeket mondván, meghala. Alanyon és állítmányon kívül alig van ezekben a mondatokban díszítő elem, értelmező mondatrészt.

Annnyival, amennyi a felolvasottakban el van mondva, karácsony ünnepén nem elégedhetünk meg. Nem töltik meg a lelkünket gyermekkorunk karácsonyi hangulataival. Hozzájuk kell gondolnunk, hallanunk, vagy olvasnunk azt, amit az evangéliumok Jézus születéséről mondanak. Látnunk kell azt a megrendítő színekkel elénk festett képet, melyen Jézus kereszthalálát elénk rajzolják.

Mennyei seregek zengését kell hallanunk, melynek közepette angyalok adják tudtul az örömhírt: Jézus megszületett. Látnunk kell a pásztorokat és bölcseket, amint örömmel körülsereglük a betlehemi jászolbölcsőt.

Jézus halálának megrendítő voltát is csak úgy tudjuk ismételten átélni, ha tudomásul vesszük, hogy kiáltására a templom kárpitja tetejétől aljáig megszakadt, a föld megindult és a kősziklák megrepedtek; halálát látva a Nap homályba borult és 6-tól 9 óráig sötétség borította a Földet.

Óh, csodálatos emberi szív! akit szeretsz, azt már bölcsőjében magad fölé emeled, meseszöví fantáziád színes pólyájába takarod s annak halálát egyszerű ténynek elfogadni nem tudod.